

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

_____ Т.Ф. Бірюкова
(підпис) (ініціали та прізвище)
« _____ » _____ 2021 р.

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
(назва освітнього ступеня)

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
(шифр, назва спеціальності)

Укладач /Укладачі: к.філософ.н., доц. Широбокова Ольга Олександрівна
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії
та управління

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.
Завідувач
кафедри _____

_____ Т.І. Бутченко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____

_____ Н.В. Горло
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Кількість кредитів –	Вибіркова	
Спеціальність <u>Публічне управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Загальна кількість годин – 26	Цикл дисциплін	
Освітньо-професійна програма <u>Європейські філософські студії і креативні індустрії</u> (назва)	Змістових модулів – 2	Семестр:	
		5-й	-й
		Лекції	
		14 год.	год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 4	Практичні/Семінарські / Лабораторні	
		8 год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у студентів напряму «публічне управління та адміністрування» загальнотеоретичних уявлень про філософські аспекти управлінської свідомості.

Завдання:

- створення чітких та системних уявлень про феномен управління;
- осмислення основних напрямків розвитку управлінського підходу у філософії та науці;
- засвоєння особливостей розвитку і функціонування управлінського виміру індивідуальної та суспільної свідомості;
- вивчення особливостей розвитку соціального управління у сучасному світі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- основні етапи розвитку ідеї управління;
- категоріальний апарат, який сформувався в філософії управлінської свідомості;

- характер трансформації онтології, гносеології, етики в рамках предмету дослідження.

вміти:

- обґрунтовано висвітлювати основні напрямки розвитку ідеї управління;
- розкривати бачення управлінської проблематики в історії філософської думки;
- використовувати здобутки філософії управлінської свідомості в процесі наукових досліджень;
- застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття;
- орієнтуватись у першоджерелах щодо основної проблематики навчальної дисципліни.

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 16. Здатність до поетапної інноваційної діяльності, спрямованої на подолання великої кількості перешкод між численними динамічними змінними цілями та умовами.</p>	<p>Вирішення управлінських завдань, моделювання ситуацій</p>
<p>СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.</p> <p>СК18. Здатність адаптувати філософські ідеї та смисли до соціально-проектної реалізації у культурних практиках і креативних індустріях</p>	<p>Написання прес-релізів, структурно-логічних схем роботи підприємств, власних проєктів</p>
<p>РН16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.</p> <p>РН20. Вміти здійснювати інноваційну діяльність, спрямовану на подолання великої кількості перешкод між численними динамічними змінними цілями та умовами.</p> <p>РН21. Мати навички фасилітації креативного потенціалу індивідуальної і колективної свідомості.</p> <p>РН25. Вміти адаптувати філософські ідеї та смисли для соціально-проектної реалізації в масових</p>	<p>Виконання творчих завдань</p>

культурних практиках і креативних індустріях.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади філософського аналізу управління

Тема 1. Філософія управління і сучасність

Тема 2. Соціально-філософська сутність феномена управління

Тема 3. Проблема управління суспільством в історії філософської думки

Тема 4. Філософський аспект сучасного менеджменту і бізнесу

Розділ 2. Соціальне управління в сучасному світі

Тема 1. Соціальне управління як визначальна умова існування і розвитку суспільства

Тема 2. Основи управлінської діяльності

Тема 3. Концепція кадрового менеджменту в умовах кризи

Тема 4. Організаційна культура управління: соціально-філософський аналіз

Тема 5. Актуальні проблеми соціального управління

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с/п	с.р.		л	с/п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади філософського аналізу управління								
Тема 1. Філософія управління і сучасність	2	1	1					
Тема 2. Соціально-філософська сутність феномена управління	4	2	1					
Тема 3. Проблема управління суспільством в історії філософської думки	4	2	1					
Тема 4. Філософський аспект сучасного менеджменту і бізнесу	4	2	1					
Всього	14	7	4					
Змістовий модуль 2. Соціальне управління в сучасному світі								

Тема 1. Соціальне управління як визначальна умова існування і розвитку суспільства	2	2						
Тема 2. Основи управлінської діяльності	4	2	1					
Тема 3. Концепція кадрового менеджменту в умовах кризи	2	1	1					
Тема 4. Організаційна культура управління: соціально-філософський аналіз	2	1	1					
Тема 5. Актуальні проблеми соціального управління	2	1	1					
Всього	12	7	4					
Усього годин	26	14	8					

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Філософія управління і сучасність	1	
2.	Соціально-філософська сутність феномена управління	2	
3.	Проблема управління суспільством в історії філософської думки	2	
4.	Філософський аспект сучасного менеджменту і бізнесу	2	
5.	Соціальне управління як визначальна умова існування і розвитку суспільства	2	
6.	Основи управлінської діяльності	2	
7.	Концепція кадрового менеджменту в умовах кризи	1	
8.	Актуальні проблеми соціального управління	1	
9.	Організаційна культура управління: соціально-філософський аналіз	1	
	Усього:	14	

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Філософія управління і сучасність	1	
2.	Соціально-філософська сутність феномена управління	1	
3.	Проблема управління суспільством в історії філософської думки	1	
4.	Філософський аспект сучасного менеджменту і бізнесу	1	
5.	Основи управлінської діяльності	1	
6.	Концепція кадрового менеджменту в умовах кризи	1	
7.	Організаційна культура управління: соціально-філософський аналіз	1	
8.	Актуальні проблеми соціального управління	1	
	Усього:	8	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

Поточний контроль знань		Екзамен	Сума
Модульна атестація	Модульна атестація	20	100
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
Вирішення управлінських завдань, моделювання ситуацій, написання прес-релізів	Розробка структурно-логічних схем роботи підприємств, власних проєктів, виконання творчих завдань		
40	40		

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
1.	Самостійна робота	4	9	36
2.	Контрольна робота	8	2	16
3.	Семінарське заняття	4	7	28
Підсумковий рейтинговий бал				80

Оцінювання відповідей на семінарському занятті:

- 4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;
- 3 бали – те ж саме, без авторської позиції;
- 2 бали – змістовне доповнення;
- 1 бал – поверховий виклад матеріалу;
- 0 балів – відсутність відповіді.

Оцінювання контрольних робіт:

- 8 балів – повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;
- 6-7 балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;
- 4-6 балів – поверховий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел;

- 1-3 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять;
 0 балів – відсутність відповідей.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою Університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Приклади управлінських ситуацій:

1. Ви усіма силами прагнете великого контракту і в ході переговорів дізнаєтеся, що представник покупця підшукує собі більш вигідну роботу. У вас немає бажання брати його до себе, але якщо ви натякнете йому про таку можливість, то він, ймовірно, передасть замовлення вашій фірмі. Що ви будете робити?
2. Припустимо, у Вас в підпорядкуванні працює людина, яка вже «переросла» свою посаду. Однак через різні об'єктивні причини кар'єрний ріст далі для цього співробітника неможливий, а його дохід достатньо високий, є також непагані пемії. Знайдіть шляхи додаткової мотивації такого співробітника.
3. У фірмі, яку ви консультуєте, є шанс отримати великого клієнта, який багато значить і для Вас особисто, і для фірми в цілому. Його агент із закупівель натякнув, що може спрацювати «подарунок». Ваш помічник радить послати цьому агенту кольоровий телевізор останнього покоління. Що ви будете робити?
4. Чи можлива справжня дружба між керівником і підлеглим? Наведіть аргументи за і проти.
5. У співробітника, який раніше давав відмінні результати, різко знизилася ефективність роботи, при цьому формально він виконує свої обов'язки. Чим може бути викликана така ситуація і якими будуть Ваші дії?
6. Адміністрація великого міста проводила конкурс на закупівлю автобусів для потреб міста. Необхідно було прийняти рішення про закупівлю великої партії автобусів, які найбільшою мірою задовольняли б пасажирів і мали

високу якість. При цьому вартість автобуса повинна бути мінімальною. Природно, що це важливе управлінське рішення повинне прийматися колегіально, для чого і був організований конкурс.

Організація конкурсу була доручена організації, яка мала досвід проведення конкурсів, але не мала досвіду роботи з міським транспортом.

У конкурсній комісії, яка була сформована для прийняття рішення про закупівлю автобусів, переважали чиновники, а не фахівці, що мають безпосереднє відношення до експлуатації міського транспорту.

Завдання: як ви ставитеся до рішення адміністрації міста про проведення конкурсу? Чи правильно сформована конкурсна комісія? Які рекомендації ви б дали організаторам конкурсу? Розробити додаткові альтернативні варіанти рішення даної проблеми.

7. У колективі відділу одного підприємства газової промисловості за роки спільної роботи склалися хороші відносини між усіма членами колективу. Відділ успішно справлявся з дорученими завданнями.

У зв'язку з переведенням на іншу роботу старого начальника відділу на його посаду був призначений молодий вчений, відомий своїми новаторськими розробками. Свою діяльність новий керівник почав зі зміцнення трудової дисципліни: була встановлена реєстрація часу приходу на роботу і звільнення з роботи, внутрішніх відряджень, встановлено час прийомів з особистих питань. Він значно розширив тематику наукових досліджень відділу, уклавши договори з виробничими організаціями відповідно до своєї наукової спеціалізацією.

Через деякий час замовники відзначили погіршення якості наукових розробок відділу. У колективі погіршилися взаємини, підвищилася дратівливість, почалися конфлікти.

Вирішивши, що потрібно оздоровити колектив, начальник відділу запропонував піти на пенсію декільком співробітникам, взявши на їх місце молодих фахівців. Проте нинішнє становище не поліпшилося.

Ваша думка щодо ситуації, що виникла і напрямків її виправлення?

8. Ситуація: Ви працюєте топ-менеджером в середній за розміром фірмі. У керованому вами трудовому колективі, як вам стало відомо, є неформальний лідер. Даний працівник має більш тривалий, ніж у вас, досвід роботи в даній сфері діяльності, стаж його роботи перевищує ваш майже в два рази. Крім того, він уміє вислухати інших співробітників, багато хто йде до нього за порадою, а не до Вас.

Ви намітили найближчим часом розширити сферу діяльності фірми, провести деякі зміни в структурі управління. Неформальний лідер, як Вам повідомили, проти майбутніх змін.

Розробіть стратегію взаємодії менеджера і неформального лідера.

9. Фірма, що спеціалізується на виробництві електронних приладів, скасувала привілеї для всіх керівних співробітників. Співробітники, незалежно від займаного в фірмі положення, користуються загальною їдальнею, автостоянкою. У керівників немає окремих кабінетів. Всі робочі

місця розташовані в загальному залі і розділені звуконепроникними перегородками висотою півтора метра.

Чи згодні Ви з такою практикою? Назвіть її позитивні і негативні сторони.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: Підручник. – К.: Знання України, 2007. – 360 с.
2. Кремень В. Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: Підручник. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – Харків: НТУ «ХПІ», 2008. – 524 с.
3. Проблема управління суспільством в історії філософської думки / Герасимчук А.А., Тимошенко З. І. Курс лекцій з філософії : Навч. посіб. – К. : Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 1999. – 422 с.
4. Філософія управління персоналом: Монографія / Під ред. В.Г. Воронкової. – Запоріжжя : Видавництво Запорізької державної інженерної академії, 2005. – 472 с.

Додаткова:

1. Диев В.С. Философия управления // Личность. Культура. Общество. – 2004. – Вып. 3 (23). – С. 162-183.
2. Диев В.С. Философия управления // Личность. Культура. Общество. – 2005. – Вып. 1 (25). – С. 295-316.
3. Дробот О. В. Управлінська свідомість і особистість керівника / О. В. Дробот // [Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки](#). - 2014. - Вип. 1(1). - С. 30-35.
4. Кибанов А. Философия управления: потребности производства и потребности человека // Служба кадров. – 2001. – № 10. – С. 25-28.
5. Ковальчук Т. М. Сучасна філософія управління та проблеми економічного аналізу // Економіка АПК. – 2008. – № 7. – С. 48-53.
6. Крайнюченко И. В., Богданова Э. Н. Философия управления сложными системами // Вестник Российского философского общества. – 2006. – № 4 (40). – С. 105-107.
7. Кремень В. Г., Пазиніч С. М., Пономарьов О. С. Актуальні проблеми філософії соціального управління // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2008. – № 1. – С. 3-10.
8. Романовский А. Г. Философия формирования профессионализма в системе подготовки управленческой элиты // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2008. – № 4. – С. 3-9.
9. Чашина О. Ю. Философия управления персоналом компании в современных условиях // Управление персоналом. – 2006. – № 18 (148). – С. 64-67.

13. Інформаційні ресурси

1. Вашкевич В.М. Управлінська свідомість як джерело причин неефективного лідера. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/3986/1/Vashkevych.pdf>
2. Роль регуляционно-управленческого сознания в психологическом измерении социального пространства. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/rol-regulyatsionno-upravlencheskogo-soznaniya-v-psihologicheskom-izmerenii-sotsialnogo-prostranstva>.
3. Управлінська свідомість і особистість керівника / О. В. Дробот // [Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки](#). - 2014. - Вип. 1(1). - С. 30-35. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2014_1\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2014_1(1)_7)